

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

9. De tertia causa excusante à leiunio causa quæ est Pietas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Sect. I. De Præcep. IV. Recep. Sentent. 79

87 Sartores, & barbitonfores non eximuntur. Quia horum exercitamenta vires nō exhauriunt. Lessi. lib. 4. cap. 2. num. 43. Tolet. libr. 6. m. 16. Bonacin. dub. ultim. quest. 1. punct. ultim. numer. 12.

88 Scholares ad ieiunium tenentur. Quia si non possunt ieiunare, debent extraordinarium regulæ studij laborem remittere, vt valeant satisfacere præcepto. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 17. quest. 8. Molfel. part. 1. summ. tractat. 10. cap. 4. num. 43. Bonacin. dub. ultim. quest. 1. punct. ultim. numer. 12. Profecto quando studium est continuū præcipue si in Reipublicæ cedat utilitati, verbi gratia, in Advocato, causam esse sufficientem existimo, vt ieiunij obligatio solvatur. Quia studium huiusmodi magis debilitat corpus, quam quodlibet mechanicum exercitium.

89 Denique omnes, qui officio suo fungi nequeunt cum ieiunio, excusantur etiam si labor non sit nisi ingenij. Quia parum refert, qualis sit labor, si nō patitur secum ieiunij vltim. Et quia labor ingenij assolet laborem corporis ad afflictionem, & debilitatē ingerēdam longo intervallo superare. Bonacin. de præcep. Eccles. dub. ultim. quest. 1. punct. ultim. numer. 10. Pasqualig. decis. 325. Angles de ieiun. quest. 6. diff. 10.

90 Scribas, qui per totum diem scribunt, à ieiunio excusantur. Quia labor est ingens ex capitis defatigatione. Diana part. 4. tractat. 4. resolut. 130. Pasqualig. decis. 135. Angles de ieiun. quest. 6. diff. 10. profatus: Tres digiti scribunt cetera membra dolent. Eadem est ratio de Notariis, qui per totum diem laborant transcribendo scripturas. At si vacent componendis instrumentis, à ieiunij onere non absolventur. Quia modicus, & non continuus labor. Gordon. libr. 6. quest. 18. capit. 6. Sanchez lib. 5. consil. cap. 1. dub. 7. Azor. p. 1. l. 7. cap. 17. quest. 8.

91 Equidem in Typographia non excusantur Prelo typographo à ieiunio typos colligentes. Quia nullus ferè labor mentis interuenit: labor autem corporis, quælibet est moderatus, cum aliq̃ corpore fiat agitatione. Versantes verò prelo omnino excusantur. Quia grauis est labor, cum debeant ducere, ac comprimere prelo. Diana part. 4. tractat. 4. resolut. 134. Gordon. l. 6. qu. 18. cap. 6.

CAPVT VIII.

De tertia excusante à Ieiunio causa, quæ est Pietas.

92 TERTIAM excusandi à ieiunio causam Pietatem assigno. Ob illam excusantur omnes, qui operibus præstantioribus incumbunt, quæ cum ieiunio geri non possunt, qualia sunt opera misericordiæ spiritualia, & corporalia, & Re-

ligionis. Quia præcepta Ecclesiæ non impediunt maius bonum: ita enim bonum præcipient, vt si maioris sit impedimentum boni, obligatio cesset. Hæc Ecclesiæ quidem intentio, quæ sicuti sequitur charitatis directionem, ita semper intendit maiorem Dei gloriam, quæ in maiori bono comparatione minoris reperitur. Opera autem pietatis sunt maius bonum, excellentioris vtique virtutis, quam sit ieiunium. D. Thom. in 4. dist. 15. quest. 3. artic. 1. quest. 2. Sylui. 2. 2. qu. 147. artic. 4. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 8. numer. 19. Pasqualig. decis. 339. Sanci. in sele. d. 54. num. 22. Nauart. summ. cap. 2. num. 16. Non autem requiritur, quod ieiunium reddat opus pietatis absolute impossibile; sed sufficit notabilis difficultas in opere huiusmodi, simul cum ieiunio, exercendo.

Hinc excusantur Concionatores qui singulis diebus in Quadragesima, vel qui ter, quaterve in hebdomada concionantur. Quia res excusantur hoc ministerium viuidas requirit vires, quæ ieiunio atteruntur. Secus dixerim de iis qui semel tantum in hebdomada suggestum ascendunt, nisi essent debiles, & delicatæ complexionis; quod quidem prudentis arbitrio remittendum cenfeo. Sylui. 2. 2. quest. 147. artic. 4. Bonacin. de præcep. Eccles. dub. ultim. quest. 1. punct. ultim. numer. 11. Diana part. 1. tractat. 9. resolut. 10. & 11. Sanci. in sele. dub. 54. numer. 17. Lessius libr. 4. capit. 2. num. 42.

Lectores Theologiæ, Philosophiæ, Iuris Civilis, & Canonici, Medicinæ, &c. non sunt excusandi absolute à ieiunio, sed solummodo cum labor est improbus, & debilior complexio, quam quæ suo muneri cum satisfactione obeundo sufficiat. D. Thom. quodlib. 5. a. 18. Fernandez p. 2. c. 8. §. 2. n. 12. Sylui. 2. 2. qu. 147. artic. 4.

95 Confessarij à ieiunio eximuntur, quando commodè ieiunare non possunt. Quia melius, ac vtilius confessiones audire, quam seruare ieiunium, quod non debet esse boni maioris impedimentum. Ast id intellige pro iis diebus tantum, quæ maior ex parte diei id munus nare non exercetur. Profecto opus hoc est valde laboriosum, cum continuam attentionem, mentisque agitationem requirat, tum in interrogandis penitentibus, tum in discernendis peccatis, & circumstantiis, &c. Ast si vel per plures horas Confessarij venialium peccatorum confessiones audiret, non excusaretur. Quia mens non defatigatur. Azor. part. 1. libr. 7. cap. 18. quest. 1. Sà verb. ieiunium, num. 9. Pasqualig. decis. 331. Diana part. 1. tractat. 9. resolut. 10. Lublin. part. 1. summ. verb. ieiunium, numer. 5. Fagund. præcept. quart. libr. prim. capit. octau. numer. 10.

96 Templi ornantes ieiunij obligatione non arctantur. Quia huc illuc discurrent, ornamenta deportantes, scalas ascendunt, & in aliis huiusmodi defatigantur: vnde labor ipsorum potest labori artificum æquiparari. Bonacin. præcept. Eccles. dub. ultim. quest. 1. punct. ultim. numer. 13. Molfel. part. 1. summ. tractat. 10. cap. 4. n. 42.

97 Excusatur coniux, qui cum ieiunio debitum reddere coniugi non valet. Quia hoc in casu duo præcepta concurrunt, nempe iustitiæ qui cum is

ieiunia debi- reddendi debitum, & Ecclesiæ ac ieiunior: ce-
tum redde- dit autem in hoc concursu præceptum de ie-
re non po- iuniorum quia obligatio iustitiae strictior est
rest. tum quia præceptum reddendi debitum est
naturale diuinum, & idem præcepto humano
ieiunij anteposendum. Sanchez de matrimo-
n. lib. 9. d. 3. num. 10. Bonacin. dub. ultim. questio. 1.
punct. ultim. num. 14. Sanci. in select. d. 54. nu. 23.
Sylui. 2. 2. questio. 147. artic. 4. Pasqualig. de-
cis. 280.

98
Et vxor,
quam vir
ieiunare no
permittit.

Excusatur etiam vxor, quam maritus ieiunare non permittit, eo quod eius valetudini, aut formæ metuar, aut quia esse nimis debilem arbitrat. Quia bonum matrimonij exigit, vt mutus coniugalis conferretur: bono autem status matrimonialis cedit Ecclesiæ præceptum, quando per accidens est ipsi contrarium. Monuerim tamen, vxorem censendam ad hoc esse in tali statu constitui, vt ob ieiunium minus viro placeat. Quod si forte maritus id faceret in Ecclesiæ contemptum, potius esset nex appetenda, quam parendum. Sanci. in select. d. 54. num. 24. Nauarr. summ. cap. 21. num. 16. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 8. numer. 18. Paschalig. decisio. 281. Bonacin. de præcept. Eccl. s. dub. v. tim. quest. 1. punct. ultim. num. 14.

99
Nec si vir
præcipiat
vixori.

Nec tenebitur vxor, quando à marito frangere ieiunium præciperetur, si ex inobedientia graues essent discordiae oriatur. Quia præcepta positiua cum scandalo non obligant, hoc est, quando ex scandalo sumpto ab alio, temporale nocumentum præceptum seruanti sequeretur. At si dubium rationabile adesset, an rixæ magnæ considerationis, vel lenis essent censendæ, opus esset prudentis consilij declaratione Sanci. in select. d. 54. num. 26. Sylui. 2. 2. questio. 147. artic. 4. Sanchez de matrimo. lib. 9. d. 3. num. 13. Tolet. libr. 6. capit. 4. numeri 4.

100
Catholica
hæretico
nupta po-
test non ie-
iunare.

Catholica mulier hæretico nupta potest non ieiunare, si maritus hæreticus præcipiat, seculo Religionis contemptu. Quia cum vir id in odium Religionis non agat, non adest alia obligatio nisi illa, quam secum affert præceptum de ieiunio: hæc verò cessat; agitur enim de vitanda familiæ perturbatione. At si vxor posset facile maritum inducere, vt sibi ieiunare permittat, inducere, & ieiunare teneretur. Quia signum esse illum non magnam habere repugnantiam, vtique quæ non præponderaret ieiunij obligationi. Fagund. præc. 4. libr. 1. c. 9. n. 10. Lublin. v. ieiunium, n. 15. Azor. p. 1. l. 7. c. 18. q. 7.

101
Nubere vo-
lens excusa-
tur si ob id
esset nota-
biliter de-
formis red-
denda.

Nubere volens scemina à ieiunio excusatur, si ob illud esset deformis notabiliter reddenda. Quia formæ iniuria in ordine ad coniugium notabile malum censetur; præceptum verò ieiunij cum tanto detrimento non obligat. Monuerim tamen, posse tantum in Quadragesima excusari, non in aliis per annum vigiliis, aut in singulis ipsius diebus Quadragesimæ: tenebitur enim bis, aut tertio in hebdomada ieiunare: nisi forte complexio tam delicata sit, vt ex his quoque ieiuniis notabiliter muliebris forma lædatur. Sanch. de matr. lib. 9. d. 3. num. 12. Pasqualig. decis. 285. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 8. num. 18. Sanci. in select. d. 54. num. 25.

CAPVT IX.

De quarta causa excusante
à ieiunio, quæ est
Dispensatio.

OLLI potest per dispensationem ieiunij obligatio. Quia Tolli potest cum ieiunia, quæ in Ecclesiæ obseruantur, de humano rationem sunt iure, obligatio ad ipsa obligatio. potest per dispensationem

aufferi. Omnes sic.

Hanc dare absolute potest Summus Pontifex non solum concedendo alicui, vt nunc. Hanc dare quam ieiunet, sed etiam omnino ieiunij legem abolui. auferendo. Et hoc verum, etiam si lex de ieiunio Apostolica sit, vel in generali Concilio præscripta. Quia lex humana debet esse sub potestatis humanæ dispositione, & cum nulla humana potestas sit potestate Pontificia maior, sub illius dispositione omnis lex humana Ecclesiæ erit. Couarr. part. 2. Decretal. cap. 6. Paragraph. 9. numer. 6. Syluest. verb. ieiunium, questio. 7. Azor. part. prim. libr. 7. cap. 18. questio. secund. Nauarr. summ. capit. 21. numer. 21.

Possunt etiam Episcopi dispensare cum aliquo in ieiunio, quando rationabilis adest causa. Potest, & si non tamen possunt præceptum de ieiunio, Episcopi si vniuersale sit, abrogare. Ratio prioris est, dispensare quia leges debent sufficienter communitati cum aliquo providere, vnde debet adesse in quacumque si ad ipsam communitate particulati sufficiens iurisdicctio sit causa. pro illa regenda, ac providendo in iis, in quibus non potest ad supremum superiorem recurriri: alius autem est dispensandi in lege ieiunij facultas. Posterior pars probatur. Quia inferior non habet supra leges superioris iurisdictionem. cap. Cuius inferior. cap. Quod super his, de maiorit. & obedient. D. Thom. in 4. dist. 15. questio. 3. artic. 2. questio. 4. Lezana verb. ieiunium, numer. 10. Nauarr. summ. capit. 21. numer. 21. Sylui. 2. 2. questio. 147. artic. 4.

Porro quando lex localis de ieiunio lata est ab Episcopo, aut ab eius prædecessore, sicut ab ipso abrogari. Quia quilibet legislator potest propriam reuocare legem, & iunij ab ipso etiam sui prædecessoris, cum ipso enim passo, vel a rem habet auctoritatem. At si præscribatur prædecessori ieiunium Concilij Prouincialis lege, non potest abrogari ab Episcopo, licet possit in ipso dispensare. Verum si tantum Synodalis sit lex in Synodo Diocesana sancita, poterit abrogari ab Episcopo. Quia qui dat vigorem legi, potest etiam per abrogationem eam auferre. Suar. de legibus libr. 6. capit. 26. numero nono, Sanchez de matrimo. libr. octau. dub. 17. numer. 33. Pasqualig. decisio. 384.

Regulares Prælati, attento iure consuetudini, possunt cum suis subditis (sicut Episcopus cum suis) dispensare.